

vergadering **C144**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 1 februari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van An Moerenhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het genderevenwicht in het top- en middenkader van het personeelsbestand van de Vlaamse overheid – 1497 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het dekolonisatieactivisme van het Agentschap Integratie en Inburgering – 1487 (2021-2022)	9

**VRAAG OM UITLEG van An Moerenhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het genderevenwicht in het top- en middenkader van het personeelsbestand van de Vlaamse overheid
– 1497 (2021-2022)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Op 28 april 2016 keurde de Vlaamse Regering het Strategische Gelijkekansen- en Diversiteitsplan 2016-2020 goed. De Vlaamse overheid formuleerde ambitieuze streefcijfers voor het personeelsbestand: 10 procent personen van buitenlandse afkomst, 3 procent personen met een handicap of chronische ziekte en 40 procent vrouwen in zowel het top- als het middenkader. Ook deze legislatuur stelt de Vlaamse Regering werk te maken van een ruimer diversiteitsbeleid, zoals te lezen valt in uw beleidsnota, minister. U benadrukte daarin dat u wilt streven naar een echt genderevenwicht op de arbeidsmarkt.

Wij dienden een schriftelijke vraag in over het thema. In uw schriftelijke antwoord liet u ons weten dat de opgestelde streefcijfers voor 2020 op 31 december 2020 nagenoeg behaald waren: 11,5 procent personen van buitenlandse afkomst en 2,3 procent personen met een handicap of chronische ziekte. Het aantal vrouwen in het middenmanagement bedroeg op dat moment 39,4 procent, maar het puntje waar nog het meest verbetering nodig is, is het aantal vrouwen in het topmanagement, want dat bedroeg 29,7 procent.

Daarnaast gaf u in het schriftelijk antwoord een reeks maatregelen en initiatieven mee die het diversiteitsbeleid binnen de Vlaamse overheid moeten bevorderen. U zegt bijvoorbeeld het genderevenwicht in top- en middenkader te bevorderen door middel van het meerjarenprogramma 'Gender in Topkader'.

U gaf ook cijfers over het aantal vrouwen en personen met een migratieachtergrond dat solliciteerde en die stapsgewijs werden gekozen voor functies in het top- en middenkader binnen de Vlaamse overheid. Daarbij blijkt dat de kansen voor vrouwen en personen met een buitenlandse afkomst doorheen de verschillende rondes redelijk gelijklopen. Daar hebben ze gelijke kansen, maar in het eindgesprek in de laatste ronde ontstaat een discrepantie. Ik zeg het nu uit mijn hoofd: ik denk dat drie op de dertien keer in die laatste ronde voor een vrouw werd gekozen. Zo komen we tot het onevenwicht dat jullie met de regering willen rechtekken.

Minister, de streefcijfers van de vorige legislatuur zijn deels bereikt. Zult u extra maatregelen nemen om ook het aantal vrouwen in het topkader naar 40 procent te brengen? U zit daar nu nog 10 procent onder.

Zult u nieuwe streefcijfers opstellen, zoals uit uw beleidsnota blijkt? Gaat u voor een concreet genderevenwicht dat de 50 procent benadert? Zal er nog meer ingezet worden op het aanwerven van personen met een migratieachtergrond en personen met een handicap of chronische ziekte?

Bent u zich ervan bewust dat bij de uiteindelijke keuze voor vrouwen of personen met migratieachtergrond de gelijke kansen beginnen scheef te lopen na de laatste selectieronde? Hoe gaat u om met deze gegevens? Zult u proberen de cijfers op te krikken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Moerenhout, bedankt voor deze interessante vraag.

De Vlaamse Regering vindt het belangrijk om verder te werken aan een representatieve overheid en aan de aanwezigheid van kansengroepen in ons personeelskader. Zeker met de krapte op de arbeidsmarkt hebben we iedereen nodig. Bovendien – en dat is mijn overtuiging – zal een divers samengestelde personeelsploeg ook zorgen voor betere resultaten. In die zin zijn de cijfers die we zien inderdaad hoopvol, maar de evolutie is gestaag. U hebt gelijk dat wat betreft de topfuncties het genderevenwicht of een gendergelijkheid of -pariteit op dit moment nog niet is bereikt.

In 2016 lag het aandeel vrouwen in topfuncties nog op 22,7 procent, in 2020 was dat 29,7 procent. In 2021 gaat het over 31,50 procent. Concreet betekent dat 20 vrouwen op 64 topfuncties. Dat is de situatie vandaag.

In het middenkader ging het aandeel vrouwen van 34,9 procent in 2016 naar 39,4 procent in 2020, eigenlijk net onder het streefcijfer van 40 procent. Dat is een verhouding in absolute cijfers van 93 op 236.

Het is evident dat ik verder wil evolueren naar een situatie waar de verhouding mannen-vrouwen in top- en middenkader paritair is. Het lijkt me gezond om daarbij een verhouding tussen 45 en 55 procent te beogen. Exact 50 procent kan obsessief zijn. Maar zodra men over de grens van 45 procent is, heeft men een paritaire samenstelling van de kaders, en dat is wat we nastreven.

Hiervoor zullen we gericht acties ondernemen. De komende jaren worden meerdere topfuncties vacant verklaard. Ik zie deze vacatures als een opportuniteit om het aantal vrouwen in het topmanagement te verhogen. Daarom gaf ik al in 2020 de opdracht aan het Agentschap Overheidspersoneel en de dienst Diversiteitsbeleid om een meerjarenprogramma uit te werken met betrekking tot 'Gender in Topkader'.

Dat programma zet in op onder meer monitoring en sensibilisering, en op netwerk en mentorschap. Zo zijn er momenteel mentors in opleiding om potentiële leidinggevers te helpen doorstromen naar het top- en middenkader met daarbij specifieke aandacht voor vrouwen.

Voor 2022 wordt een inspirerende podcastserie met topvrouwen georganiseerd over diverse leiderschapsthema's. Daarnaast onderzoekt de Universiteit Gent momenteel de impact van vacatures op de doorstroom van vrouwen naar topkaderfuncties binnen de Vlaamse overheid. Ik verwacht de resultaten van dit onderzoek dit voorjaar en zal actief aan de slag gaan met de aanbevelingen.

Naast de aanbevelingen die we uit de studie zullen bekijken, zullen we alvast mogelijke hindernissen bij het rekruterings- en selectieproces wegwerken. Ik denk daarbij aan het genderneutraal formuleren van vacatures, een grotere focus op competenties voor leidinggeven in plaats van inhoudelijke aspecten, het assessment steeds laten afnemen door een man-vrouw duo, meer actief zoeken naar potentiële vrouwelijke kandidaten en hen stimuleren om te solliciteren.

Het is daarbij belangrijk dat het selectiecentrum sterke kandidaten die uiteindelijk niet geselecteerd worden, persoonlijk opvolgt. Zeker wanneer ze tot in de laatste ronde geraken, is het belangrijk dat we dit menselijk potentieel blijven stimuleren om deel te nemen aan selectieprocedures. Door vrouwen te blijven stimuleren om te solliciteren voor hoger management, zullen er uiteindelijk ook meer doorstromen naar middenkaderfuncties en uiteindelijk topkaderfuncties.

Bij personen met migratieachtergrond en personen met een handicap was er ook een verbetering in de laatste jaren: respectievelijk van 1,3 procent in 2016 naar 2,3 procent in 2020 voor personen met een handicap en van 8,9 procent in 2016 naar 11,5 procent in 2020 voor personen met een migratieachtergrond.

De dienst Diversiteitsbeleid voorziet in zijn opleidingsaanbod onder andere in de versterking van inclusie- en diversiteitscompetenties bij selectieverantwoordelijken en leidinggevenden. Er wordt ingezet op het verruimen van publicatiekanalen voor reguliere vacatures zodat meer potentiële sollicitanten kunnen worden bereikt en in het bijzonder deze uit doelgroepen die bij de Vlaamse overheid ondervertegenwoordigd zijn.

Daarnaast heeft de Vlaamse Regering beslist dat vanaf 1 januari 2020 alle personeelsleden met een handicap of chronische ziekte die instromen of doorstromen naar een dienst van de Vlaamse overheid niet opgenomen worden in de personeelsbesparingsdoelstellingen van de Vlaamse overheid. We hebben daar in het verleden ook al verslag van uitgebracht.

Zoals u weet, zal de Vlaamse overheid in 2022 voor het eigen aanwervingsbeleid een nulmeting via correspondentietesten uitvoeren op de discriminatiegronden etnische herkomst, gender en handicap. Deze opdracht is inmiddels gegund aan de Vlaamse Universiteit Brussel (VUB). Momenteel is de VUB bezig met het ontwikkelen van een academische methodiek voor de nulmeting. De nulmeting zal worden verricht vanaf 1 maart 2022. Het eindrapport zal dan in december van dit jaar worden opgeleverd.

Naast het verrichten van een kwantitatieve analyse, deze nulmeting, heb ik de VUB ook opgedragen om een kwalitatieve analyse te voeren naar de door de Vlaamse overheid gebruikte selectie-instrumenten, zoals de samenstelling van de selectiejury, de geschiktheid en toegankelijkheid van selectietesten en het bereik van de gebruikte rekruteringskanalen. De kwalitatieve analyse zal ook de aanwervingen van medewerkers uit kansengroepen uit wervingsreserves onder de loep nemen. Het gaat dan onder andere over hoeveel van deze kandidaten in wervingsreserves zitten en effectief doorstromen naar een tewerkstelling binnen de Vlaamse overheid.

Ook worden de ervaringen van sollicitanten en selectieverantwoordelijken met het selectieproces van de Vlaamse overheid bevraagd binnen deze kwalitatieve analyse.

Deze kwalitatieve analyse kan ons samen met de nulmeting de nodige wetenschappelijke inzichten opleveren over waarom kandidaten uit kansengroepen minder slagen om succesvol de eindmeet van een aanwervingsprocedure te behalen.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Bedankt, minister. Daarmee hebt u zeker een antwoord gegeven. U haalt de cijfers van een aantal jaren geleden aan, en daarin hebt u gelijk: er is inderdaad een positieve trend. Dat is hoopvol. Maar dat sluit helaas niet uit dat er wel nog werk op de plank ligt.

Ik ben wel blij om te horen dat het uw ambitie is om inderdaad te streven naar zo'n paritaire samenstelling. Dat is een ambitie die we alleen maar kunnen steunen. U zei ook dat u dit voorjaar actief aan de slag gaat met het resultaat van het onderzoek dat nu loopt, waarvan de resultaten zullen binnenkomen.

U sprak over de nulmeting door de VUB. Dat zijn allemaal positieve elementen, maar ik heb toch nog een aantal vragen. Om de diversiteit op te krikken is het inderdaad belangrijk om het aantal sollicitanten binnen de kansengroepen te

verhogen. En daar sprak u dan van stimuleren, wat ook belangrijk is. Dat heb ik in mijn vraag ook aangehaald. Het is niet alleen het aantal sollicitanten; op het einde van die selectieprocedure zien we die mismatch bij die laatste horde, dat laatste gesprek.

U zei daarnet dat we dan misschien gaan voor een duo van man en vrouw in de selectieprocedure, of de selectiecommissie. Kunt u daar wat meer uitleg over geven? Ik wil eigenlijk verwijzen naar het voorstel van Petra De Sutter op federaal niveau. Zij heeft er, samen met de hele regering, voor gezorgd dat de jury daar vanaf nu bestaat uit maximaal twee derde van hetzelfde gender, om er inderdaad voor te zorgen dat er vanuit de jury voldoende diversiteit aan bod komt. Zo wordt dat dan hopelijk ook weerspiegeld in de uiteindelijke keuze van de topambtenaren. Is het zo'n voorstel dat ik van u mag verwachten, of moet ik het anders begrijpen, dat duo van man en vrouw?

Een tweede bijkomende vraag gaat over de timing. Want wat u zegt klinkt ambitieus, klinkt goed. U wilt actie ondernemen, u wilt streven naar een paritaire samenstelling. Het enige waar ik op mijn honger bleef zitten, en wat ik misschien minder goed begrijp, is waarom het allemaal zo laat is. We zitten uiteindelijk toch al over de helft van de legislatuur, de resultaten van de nulmeting moeten dan nog komen in maart, of zelfs in december. We hebben ook het besluit van de Vlaamse Regering, dat stelt dat er een vijfjarenplan moet zijn binnen de twaalf maanden na het aantreden van u als minister, en een jaarlijks actieplan dat eigenlijk uiterlijk op 15 november moet worden voorgelegd. Die timing werd dan al niet gehaald. En de andere initiatieven waar u inderdaad toen zowel schriftelijk als nu mondeling naar verwijst, komen relatief laat, vind ik, zonder afbreuk te willen doen aan de waarde van de initiatieven.

Wanneer komt dat jaarlijks actieplan er, en dat vijfjarenplan? Komt dat er nog? En plant u eventuele wijzigingen aan het regelgevend kader? Zo ja, wat is de timing daar dan van?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Collega Moerenhout, ik moet eerlijk bekennen dat ik, toen ik het artikel in De Morgen las, extra blij was dat ik tot de N-VA-fractie behoor en niet tot die van u. Ik heb het eerlijk gezegd moeilijk met alles wat hier gezegd wordt. De minister heeft een hele reeks maatregelen toegelicht die vandaag al toegepast worden en die de drempels om toe te treden tot het ambtenarenkorps moeten wegnemen voor onder andere vrouwen en voor mensen met een migratieachtergrond. Als u in de media dan nog zegt dat het allemaal niet genoeg is en dat het allemaal te laat komt, dan zegt u in mijn ogen eigenlijk dat het feit van vrouw te zijn of een migratieachtergrond te hebben, zwaarder moet doorwegen dan de competenties die die personen hebben. Als alle mogelijke drempels worden weggenomen en een vrouw slaagt niet in het examen of wordt niet aangenomen, sorry, maar dan ligt het aan het feit dat die persoon niet de nodige competenties heeft. Als u het omgekeerde beweert, dan hebben we echt wel een heel verschillend wereldbeeld, vrees ik.

Nog straffer vind ik dat u suggereert dat in de jury mensen met een handicap of mensen met een migratieachtergrond moeten zitten om een correct oordeel te kunnen vellen. Dat is er voor mij echt wel ver over. Dat doet mij verdacht veel denken aan een bekende slogan van extreemrechts, alsof een blanke man geen correct oordeel kan vellen over een kandidaat die voor hem zit. Ik vind dat discours echt wel heel gevaarlijk. Het mag duidelijk zijn dat ik het helemaal niet eens ben met uw visie daarop.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, dit is een interessante discussie. Er is – als ik dat dan toch even mag meegeven – nog een andere dimensie, namelijk dat we, als we het hebben over genderpariteit, vaststellen dat we vandaag steeds meer het binaire denken verlaten. Steeds meer mensen eisen het recht op om niet onder die categorie te vallen. U kent de discussie over 'x' als een derde element op de identiteitskaart, of over het gewoon weglaten van 'm' en 'v', om niet een derde categorie te creëren. We zitten in een tijd waarin het binaire concept man of vrouw voor een stuk onder druk staat. Vorige week heb ik daarover met de voorzitter en de directeur van de Nederlandstalige Vrouwenraad gepraat. Wij praten in onze commissie regelmatig over hoe we omgaan met de groeiende genderdiversiteit. Er zijn ook mensen die niet willen opgesloten zitten in de concepten, in de benadering man-vrouw. Zij willen een veel breder palet van mogelijkheden.

Als we dat aanvaarden – en nogal wat progressieve partijen aanvaarden dat en zien die evolutie –, dan wordt het natuurlijk een stuk moeilijker om kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen hard te formuleren. Waar zit 'x' in een paritaire organisatie? Ik heb aan de Nederlandstalige Vrouwenraad gevraagd om daar ook eens wat dieper over na te denken. Ze zijn zich daarover aan het bezinnen, omdat dat een nieuwe uitdaging is.

Mevrouw Moerenhout en andere collega's, er is nog een tweede uitdaging. We spreken hier over mensen met een handicap of een chronische ziekte. Wij zitten op 2,3 procent. Maar de Vlaamse administratie heeft op zeker moment een bevraging gedaan, een anonieme personeelspeiling bij 13.700 respondenten. Daaruit bleek dat 6,2 procent van onze ambtenaren aangaf dat ze een arbeidshandicap of een chronische ziekte hebben. Dat verschil in de cijfers kan worden verklaard door het feit dat sommige mensen niet bereid zijn om zich te laten registreren als een persoon met een handicap of met een chronische ziekte. Ook met dat gegeven moeten we in onze benadering steeds rekening houden. Dat is voor een stuk een emancipatie. Het valt toe te juichen dat mensen, ook al hebben ze een handicap, ervoor kiezen om dat niet te laten registreren. Dat is de vrijheid van die mensen, zoals het ook de vrijheid van andere mensen is om dat wel degelijk geregistreerd te weten.

Hetzelfde fenomeen heb je ook in de discussie over mensen met een migratieachtergrond. Hoelang beschouwen mensen zich als allochtoon of als mensen met migratieroots? Ook daar krijg je een verbreding van het palet in de houdingen daartegenover. Sommigen willen dat absoluut laten registreren, omdat ze aanvoelen dat er vandaag nog discriminatie en achterstelling is in de samenleving – dat is juist. Zij willen dat laten registreren want zij willen dat dat meetbaar is. Anderen wensen zich niet meer in een hokje te laten opsluiten en voelen zich Vlaming onder de Vlamingen. Ze hebben misschien een beetje een andere kleur en hun grootouders of ouders kwamen misschien uit een ander land, maar zelf willen ze gewoon deel uitmaken van deze samenleving en wensen ze niet zo gelabeld te worden. We zitten in een samenleving waarin het labelen, het etiketteren van mensen onder druk staat. Persoonlijk – en dan spreek ik als liberaal – vind ik dat een hoopvolle evolutie. Maar dat mag ons natuurlijk niet blind maken voor het feit dat er nog problemen zijn, dat er nog een achterstand is, dat er nog hindernissen zijn.

Ik heb daarjuist geprobeerd om uit te leggen dat we toch heel veel acties ondernemen om dat aan te pakken. Ik verwijs naar het mentorenprogramma, naar de podcast, naar het systematisch wegwerken van achterstellingen, naar het kwantitatieve en kwalitatieve onderzoek dat we met de VUB doen. Het duurt misschien lang, maar u weet dat de discussie over praktijktesten ook een tijdje heeft geduurd. Dat is een belangrijke nieuwe stap die we nu uitrollen. We willen dat dat onderzoek op een kwalitatieve manier kan gebeuren. De VUB wil dat, als academische instelling, op een kwalitatieve manier kunnen doen. Ik heb liever een

kwalitatief onderzoek waar je iets langer moet op wachten dan een onderzoek dat snel-snel gebeurt.

Assessments doen we altijd met een man en een vrouw. Dat gaat eigenlijk verder dan de voorstellen van mevrouw De Sutter. Zij wil dat minstens een derde van de mensen in de jury van het andere gender is. Voor mij is de slechtste verhouding die aanvaardbaar is in een jury die van een derde versus twee derde. Wij gaan principieel uit van een paritaire jury, van een selectie of assessment waar mannen en vrouwen evenveel aanwezig zijn. We zullen dus extra inspanningen doen om vrouwen te motiveren om mee te doen aan die selectieprocedures en om diegenen die het net niet halen te motiveren om verder te gaan.

Mevrouw Moerenhout, ik geloof meer in actieplannen en in het opvolgen van de cijfers die worden behaald in concrete acties dan in grote plannen. Ik geloof ook in het opvolgen van de cijfers en het beoordelen van de resultaten. We zien dat de voorbije twee jaar de cijfers in de gunstige richting evolueren.

We moeten decretaal een strategisch plan maken. We weten dat dat in handen is van de Vlaamse diversiteitsambtenaar. We hebben daar lange tijd een afwezigheid gezien. We zijn nu een nieuw functieprofiel aan het opmaken. Ik zal daar de komende weken mee naar de regering gaan. We hebben op een zeker moment de samenwerking met de diversiteitsambtenaar verbroken. De nieuwe diversiteitsambtenaar zal meewerken aan deze acties en zal ook bekijken hoe we zo'n strategisch plan weer in elkaar kunnen boksen.

Voor mij zijn vooral de resultaten op het terrein belangrijk. Die bereik je niet vanzelf. Daar moet je inspanningen voor leveren. De acties die we ontwikkelen, zijn voor mij het belangrijkste, en daar kan ik toch wel zeggen dat we de voorbije maanden zeker niet hebben stilgezeten en dat we een heel palet initiatieven nemen om voor betere cijfers te zorgen.

U weet dat heel wat academische studies zeggen dat je vanaf de grens van 30 procent in een organisatie op het vlak van gender een cultuuromslag hebt. Dan ontstaat er een genderneutralere of gendervriendelijkere context. We zitten daar nu met ons topkader. Het moet nog meer zijn. Over de andere cijfers ben ik relatief tevreden. Er is nog heel veel werk om nog stappen vooruit te zetten, maar wat het topkader betreft deel ik uw mening dat we minstens naar de 40 procent moeten gaan. Pariteit begint voor mij vanaf 45 procent. Dan moeten we niet meer discussiëren over het ontbreken van voldoende vrouwen in de organisatie – of mannen, want er komt misschien een moment dat we de omslag hebben bereikt. In de totaliteit van het personeelskader zijn we daar misschien al dicht bij. Dan zitten we volledig in de eeuw van de vrouw en moeten wij ons als mannen beginnen te organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, u bent ermee bezig, en dat stemt me hoopvol. Wat uw geloof betreft in acties in plaats van in plannen, wil ik stellen dat de trofeeën aan de meet worden uitgereikt. We zullen dus zien hoe dit de volgende jaren evolueert. Ik ga akkoord dat het hoopvol is. Wij vinden wel – en ik denk dat dat logisch is vanuit een progressieve oppositie – dat het iets sneller mag gaan. Laten we het erbij houden dat we dit de volgende jaren zullen opvolgen en dat we u alleszins succes wensen met al uw acties.

Mevrouw Sminate, u stelde zich vragen bij die evenwichtige selectiecommissies. Dat is natuurlijk niet iets dat ik uit mijn duim heb gezogen, uit onderzoek blijkt dat dit inderdaad kan bijdragen tot het streven naar een bepaald evenwicht. De minister verwees er ook naar. De Vlaamse Regering gaat zelfs naar een paritair evenwicht, wat zelfs nog straffer is dan de Federale Regering. Goed gedaan dus,

mevrouw Sminate, zou ik willen zeggen. U had echter twijfels bij het streven naar een divers ambtenarenkorps. Ik vind dat wel waardevol, de minister zei daarnet ook dat bewezen is dat diversiteit in al haar gelaagdheid goed werkt. Maar daarnaast vind ik dit ook heel waardevol omdat de overheid een soort van voorbeeld-functie heeft en is het belangrijk dat de samenleving daarin wordt weerspiegeld. Meer nog, het is eigenlijk de N-VA, toenmalig minister Homans, de voorganger van minister Somers, die de streefcijfers waar we vandaag over spreken – want er zijn geen nieuwe streefcijfers, dat is ook mijn kritiek op de plannen – heeft samengesteld. In die zin vind ik het een vreemde twist dat de N-VA zich daar een beetje tegen verzet.

De streefcijfers zijn er, het streven naar een paritaire samenstelling is bij dezen ook geponeerd door de minister. Ik vind dat, wanneer er streefcijfers zijn, die ook mogen worden gehaald. We zullen dit de komende jaren blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het dekolonisatieactivisme van het Agentschap Integratie en Inburgering – 1487 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, bedankt voor de flexibiliteit wat de agenda en mijn vraag betreft.

Het Agentschap Integratie en Inburgering heeft op zijn webstek een afdeling die of een luik dat volledig gewijd is aan het onderwerp dekolonisatie. De dekolonisationtiepagina's op de website vormen onderdeel van het advies dat en de ondersteuning die het agentschap biedt aan organisaties en lokale besturen.

Zo staat er een 'Handreiking – Omgaan met koloniale verwijzingen in de publieke ruimte' online, waar lokale besturen inspiratie uit kunnen putten om hun gemeente zogenaamd te dekoloniseren. In die handreiking wordt bijvoorbeeld voorgesteld om bekladde of gedeeltelijk vernielde beelden in hun aangetaste, vernielde of half vernielde, staat te laten om, en ik citeer, "de gecontesteerde lading van een standbeeld duidelijk te maken aan voorbijgangers". Het is te waanzinnig voor woorden dat dit daarin staat, maar dit geheel terzijde.

Nog verontrustender dan die handreiking is de informatie over dekolonisering op de websitepagina's zelf. Zo is er een pagina getiteld 'koloniale verwijzingen in jouw gemeente', waar men op een kaart die oorspronkelijk werd gepubliceerd in De Morgen, kan zien waar er zich zogenaamde koloniale verwijzingen bevinden in de vorm van gedenktekens, plein- of straatnamen, standbeelden, monumenten en zelfs grafstenen en graftombes. In kleine lettertjes kunnen we lezen dat vandalisme en vernielingen afgekeurd worden. Dat zou eraan ontbreken, nietwaar. Dat laatste staat echter in contrast met de aanbeveling in de handreiking, waarin men er vanuit gaat dat koloniale standbeelden sowieso beklad zullen worden en waarin zelfs wordt gesuggereerd om die beelden in ge vandaliseerde staat te laten staan.

Bovendien is er een soort van 'good practices'-pagina met dekoloniseringspraktijken uit binnen- en buitenland. Als eerste binnenlandse praktijk wordt het overgoten en in brand gestoken standbeeld van Leopold II in Ekeren aangehaald. De beloning die de misdadigers daarvoor kregen, wordt er meteen bij verteld: "Het

beeld werd overgebracht naar het depot van het Middelheim museum". Qua belonen van misdadigers kan dat tellen, nietwaar.

Onder het luik 'inspirerende projecten' wordt een oplist van dekoloniseringsheld(inn)en van de organisatie Hand in Hand vermeld. Die zouden "kunnen inspireren voor nieuwe straten in jouw stad of gemeente". De lijst is hallucinant. Op de lijst staan bijvoorbeeld Malcolm X, een Amerikaanse voorstander van zwarte segregatie die geweld niet schuwde, Marcus Garvey, de ideologische grondlegger van zwart nationalisme, voorstander van rassensegregatie en inspiratiebron van de terroristische Black Panther Party, en Vo Nguyen Giap, een Vietnamese communistische leider die van oorlogsmisdaden verdacht wordt. Dit zijn een paar voorbeelden ter inspiratie van zogenaamde dekoloniseringshelden op de website van het Agentschap Inburgering en Integratie.

Minister, steunt u deze handleiding – maar dat weten we, want u bent er trots op, als ik me dat goed herinner – maar steunt u ook wat op de website staat van het Agentschap Integratie en Inburgering, namelijk die problematische stellingen en passages en zogenaamd inspirerende projecten en dekoloniseringsheld(inn)en? Zijn die volgens u in overeenstemming met de missie en visie van het agentschap?

Bent u bereid om het agentschap op te dragen de betrokken passages en de link naar de lijst met inspirerende projecten en dekoloniseringsheld(inn)en van de organisatie Hand in Hand te verwijderen van de website?

Welke initiatieven plant u desgevallend verder nog in verband met dit soort van dekolonisatieactivisme?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Rooy, ik wil beginnen met te zeggen dat ik de framing en de wat selectieve benadering van de website en het thema dat hier wordt aangekaart, voor uw rekening laat.

Naar aanleiding van de oplaaiende discussies die begin 2020 vanuit de Verenigde Staten zijn overgewaaid, werden nogal wat lokale besturen geconfronteerd met vormen van inderdaad onaanvaardbaar vandalisme, maar ook van heftige discussies over wat we moeten doen met bepaalde standbeelden en beelden die verwijzen naar het koloniale verleden. Daarom liet ik via het Agentschap Integratie en Inburgering een groep deskundigen samenstellen. Zij kregen de opdracht om een handreiking te schrijven die de lokale besturen kan ondersteunen in het maatschappelijk debat. Ook het agentschap Onroerend Erfgoed werkte mee aan de handreiking. De groep deskundigen werd gekozen op basis van hun expertise in verschillende domeinen zoals de koloniale periode, erfgoed, cultuur, en ze vertegenwoordigen verschillende standpunten in het debat.

Met deze handreiking willen het Agentschap Integratie en Inburgering en het agentschap Onroerend Erfgoed de lokale besturen die zich de vraag stellen hoe daarmee om te gaan, ondersteunen, zonder daarbij een richting aan te geven. De handreiking biedt dan ook verschillende mogelijke oplossingen. Er is immers geen ideale oplossing die voor iedereen toepasbaar is. Afhankelijk van de context kan een lokaal bestuur ervoor kiezen om een beeld te verwijderen, te verplaatsen of in een museum onder te brengen. Een andere optie is om het beeld te laten staan zonder verdere actie. Ten slotte kan een lokaal bestuur ervoor kiezen om te werken met zogenaamde tegenbeelden, contextborden of begeleidende teksten. Meer dan de uiteindelijke uitkomst is het vooral belangrijk om de dialoog aan te gaan met de burgers, om zo enigszins inzicht maar ook begrip voor de verschillende standpunten te creëren. Deze handreiking biedt de instrumenten om het gesprek op een volwaardige en gestructureerde manier te voeren, het historische en ethische besef te versterken, om zo de polarisatie die hierdoor zou kunnen

ontstaan niet te laten ontsporen in gewelddadige polarisatie, door bijvoorbeeld vandalisme of door agressie tegenover medeburgers, maar die te laten ontstaan binnen een democratische context waarbij men van mening verschilt en naar elkaars argumenten luistert. Op die manier zorgen we ervoor dat onze democratie optimaal functioneert.

Naast het opmaken van de handreiking, heeft het Agentschap Integratie en Inburgering ook verschillende lokale acties en goede praktijken gebundeld. De ondersteuning inzake samenlevingsuitdagingen en integratie op lokaal niveau is een van hun kerntaken. De website die het agentschap heeft ontsloten, biedt een overzicht van verschillende opties op basis van voorbeelden uit binnenlandse praktijken. De focus ligt op het participatieproces en op dialoog, en de lijsten met voorbeelden die gebruikt worden, worden regelmatig aangevuld. De campagne van Hand in Hand vzw, trouwens een erkende socioculturele volwassenenorganisatie, is een van de vele voorbeelden die ter inspiratie kunnen dienen. Uiteindelijk ligt de keuze nog steeds bij een lokaal bestuur of ze hier wel of niet iets mee willen doen, en wat ze ermee doen.

Het Agentschap Integratie en Inburgering zal de handreiking kenbaar blijven maken bij lokale besturen en ondersteuning bieden aan degenen die dat wensen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Somers, ik vind het zeer bizar dat u mij verwijt aan framing te doen, terwijl ik natuurlijk als volksvertegenwoordiger die website heb bezocht, en daaruit een aantal dingen heb opgepikt waarvan ik vind dat het totaal niet kan dat die op de website staan. Er staan natuurlijk nog andere dingen op die website. Er staan misschien zelfs dingen op waar ik vrede mee neem, of waar ik niet zoveel aanstoot aan neem. Maar waar ik dus wel aanstoot aan neem, is het feit dat er onder good practices bijvoorbeeld een standbeeld in Ekeren wordt aangehaald, dat in brand wordt gestoken en dan vervolgens naar het Middelheimmuseum wordt verplaatst.

U spreekt over onaanvaardbaar vandalisme. Maar zowel die handreiking als zeker ook de website dragen het idee uit dat dat vandalisme helemaal niet zo onaanvaardbaar is. Die dragen juist het idee uit dat dat vandalisme onderdeel is van een proces dat we ergens toch moeten aanvaarden, en waar we dus bepaalde consequenties aan zouden kunnen verbinden, zoals het verwijderen, het verplaatsen of het zo ge vandaliseerd laten staan van een standbeeld. Minister, die website en die handreiking staan dus totaal haaks op uw eigen woorden.

U kunt dan nog zeggen dat gemeentebesturen ermee doen wat ze willen, en dat het hun autonomie is. Maar nogmaals, ik vind het niet kunnen dat er op een website van de overheid de optie wordt gelaten en de mogelijkheden worden gesuggereerd dat vandalisme eigenlijk wel een van de elementen is waar we gewoon rekening mee moeten houden, en waar consequenties aan kunnen worden verbonden, terwijl er eigenlijk maar één ding zou moeten staan, namelijk dat wie een standbeeld vandaliseert, het verdient om opgepakt en berecht te worden. Maar dat zie ik daar niet.

En wat die dekoloniseringshelden betreft: dat is zo mogelijk nog erger. U zegt dat dat Hand in Hand vzw is, dat dat een van die organisaties is. Maar waarom staat dat er in hemelsnaam op? Daar staan mensen op, daar staan helden op, die communist zijn, die verdacht worden van oorlogsmisdaden, die geweld niet schuwen, die een op rassen gebaseerd nationalisme voorstaan. Ik heb de namen genoemd: Malcolm X, Marcus Garvey. Wat staat dat in hemelsnaam op een website van het agentschap Inburgering te doen? Ik vraag het u opnieuw, want ik kan er met mijn hoofd niet bij.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik heb die dekoloniseringshype eerlijk gezegd nooit goed begrepen. Want wat die probeert te doen, is eigenlijk het verleden uitwissen. En volgens mij heeft niemand daar iets aan. Het standpunt van de N-VA is in dezen gekend. Het is beter om duiding te geven bij het verleden dan om het te proberen te ontkennen.

Ik heb de website die de collega aanhaalt, ook gezien. En ik vind eerlijk gezegd ook dat daar een aantal namen en voorbeelden tussen zitten die toch wat dubieus zijn, als ik het zo mag uitdrukken. Dus mijn conclusie is dat het agentschap zich beter tot zijn kerntaak zou richten, en dat is nieuwkomers begeleiden, en inburgeringscursussen zo goed mogelijk organiseren. Dit soort toestanden leidt af van die kernopdracht. Ik zou u toch ook willen vragen om hen daarop te wijzen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt aan de vragenstellers. Ik heb toch een aantal bedenkingen. Eerst en vooral, wat betreft de kerntaken van het Agentschap Integratie en Inburgering: die zijn decretaal vastgelegd onder een N-VA-minister. En die kerntaken van het agentschap zijn naast inburgeren ook het integratieproces en het samenleven. Dat staat daar ook heel expliciet als doelstelling. Dus het agentschap werkt hier binnen deze doelstellingen.

Wat het agentschap doet, is een aantal voorbeelden ter illustratie aanreiken, zonder daar welk waardeoordeel dan ook over te vellen, zonder een standpunt in te nemen. En als het Agentschap Integratie en Inburgering voor erkende socioculturele organisaties zelf op eigen initiatief moet gaan schiften welke socioculturele organisaties en welke initiatieven het wel dan niet aanvaardt om op te nemen op zijn website, dan denk ik dat we in een heel gevaarlijke situatie terechtkomen, waar ik veel meer vragen over zou krijgen.

Het is niet aan de administratie of aan een agentschap om te beslissen of dit een aanvaardbare praktijk is of niet, zolang men zich maar beroept op erkende instellingen, op sociocultureel volwassenenwerk, waarbij men een voorbeeld daarvan op de website zet, zonder aanbeveling of zonder daar een standpunt in te nemen, en zonder dat te promoten. Dat is gewoon een van de vele voorbeelden die er zijn in Vlaanderen. Dat is de diversiteit die in Vlaanderen aan meningen bestaat.

U moet weten dat dat het sociocultureel volwassenwerk Hand in Hand vzw door de minister van Cultuur – dat ben ik niet – gesubsidieerd wordt voor de periode 2021-2025, met 215.000 euro. Dat is een door de Vlaamse overheid, door minister van Cultuur Jan Jambon gesubsidieerde organisatie, die ter zake initiatieven neemt die te maken hebben met dekolonisatie, en waar het agentschap naar verwijst.

Ook ik ontdek in de plejade van mensen die daarin staan een aantal mensen waar ik mij ideologisch helemaal niet mee verwant voel. Maar ik vind het heel vreemd dat mensen die hier heel vaak pleiten voor de vrijheid van meningsuiting en diversiteit, er blijkbaar moeite mee hebben dat er een link wordt gemaakt naar een door de Vlaamse overheid erkende en gesubsidieerde organisatie, die een van de organisaties is die ter zake initiatieven neemt.

Ik denk ook dat, wat de beoordeling van de mensen betreft, onze meningen uiteenlopen, mijnheer Van Rooy. Uit die honderd namen worden er uiteindelijk acht geselecteerd. Dit was een wedstrijd die Hand in Hand vzw deed, en mensen konden stemmen voor die kandidaten. Wat daar de waarde van is, dat laat ik helemaal aan die vzw Hand in Hand. Ik heb daar ook geen enkel waardeoordeel over, maar uiteindelijk komen daar dan acht mensen uit, waaronder inderdaad Malcolm X,

maar ook Nelson Mandela, Muhammad Ali, Rosa Parks, Steve Biko. En ik beseft dat er nogal wat mensen zijn, ook in uw rangen, die Nelson Mandela eigenlijk een terrorist vinden. Voor mij is dat een voorbeeld van een vrijheidsstrijder, een grote humanist, en iemand waar ik heel veel respect voor heb.

Ook in uw rangen zijn er mensen die internationale congressen houden met personen in het zuiden van de Verenigde Staten die tot op vandaag nog altijd vinden dat de segregatie beter opnieuw wordt ingevoerd, en die nog altijd spijt hebben dat Rosa Parks niet is aangepakt zoals ze andere mensen hebben kunnen aanpakken in het zuiden van de Verenigde Staten. Daarin hebben wij ook gewoon een andere appreciatie. En het is ook niet slecht dat we verschillend kijken naar mensen. Maar ik heb alleszins over een aantal van die mensen een andere en een meer positieve benadering.

Ten derde is bedoeling van die hele handreiking niet om het verleden weg te vagen. Het is net de bedoeling om dat aan te reiken aan gemeentebesturen die geconfronteerd worden met een stevig debat rond bepaalde monumenten, rond bepaalde straatnamen: hoe kunnen wij er als gemeentebestuur voor zorgen dat we in dat debat, dat meningsverschil, die botsing der ideeën, die emoties die daarbij te pas komen, structureel tot een degelijke dialoog komen? En wat zijn mogelijke uitkomsten van zo'n dialoog?

Het is ook niet alleen over dekolonisatie dat zulke debatten gevoerd worden. In mijn stad hebben in de gemeenteraad de Vlaams-nationalisten – zowel het Vlaams belang als de N-VA en de voorlopers ervan – al verschillende keren gevraagd om het Kardinaal Mercierplein van naam te veranderen, omdat dat een Vlaamsonvriendelijke kardinaal zou zijn geweest. Er zijn verschillende keren moties ingediend. Er is daar toen ook debat over gevoerd, en uiteindelijk heeft men beslist om dat niet te doen.

Het is niet meer dan normaal dat daarover debatten worden gevoerd. Dat is eigen aan de maatschappij. Dergelijke debatten zijn net goed! Soms eindigen ze met de vaststelling dat men dat laat staan. Soms eindigen ze met de vaststelling dat we daar een verklarende tekst bij moeten aanbrengen. Naargelang van de gevoelheden van mensen of van hun positie ten aanzien van de geschiedenis en het verleden, denken mensen daar verschillend over. We moeten onze kop niet in het zand steken voor die debatten.

Wanneer een gemeentebestuur wordt geconfronteerd met zo'n debat en zelf niet goed weet hoe het aan te pakken, dan is het belangrijk dat er een handreiking is die helpt om dat te kaderen, om daar een dialoog aan te gaan, om een situatie te creëren waarin men naar elkaars argumenten luistert – 'agree to disagree', desnoods. Men moet kunnen van mening verschillen, maar men moet wel een zeker begrip hebben voor de emoties die daarbij aan bod komen. Dat is het goede van heel dat verhaal.

Ten slotte, mijnheer Van Rooy, in die website, in die handreiking wordt heel nadrukkelijk elke vorm van vandalisme formeel veroordeeld. Dat is niet de manier waarop men in een democratische rechtstaat een mening oplegt. Dat doe je niet via geweld. Vandalisme is volgens mij een vorm van geweld. Dat is onaanvaardbaar. Dat kun je niet doen. Het is niet het belonen van vandalisme, neen, het is net het afwijzen van vandalisme en het kiezen voor dialoog.

Er zijn twee verschillende zaken. Wanneer iemand geweld gebruikt voor een rechtvaardige zaak, dan veroordeel ik dat geweld. Maar daardoor is die zaak niet onrechtvaardig geworden. Als op een betoging voor Vlaamse onafhankelijkheid mensen geweld zouden gebruiken, dan veroordelen we dat geweld. Maar dat is niet de reden om te zeggen dat de strijd voor Vlaamse onafhankelijkheid een illegitiem of een ondemocratisch doel is. Ik ben het niet eens met die

onafhankelijkheid, maar u haalt de twee zaken door elkaar. En u doet dat natuurlijk heel bewust. Dat is uw strategie. Het feit dat sommige mensen een beeld bekladden, is niet voldoende om te zeggen dat dat beeld moet blijven staan. Het kan nog altijd zijn dat dat beeld iets is waarvan men in die samenleving zegt dat er een bord of een tegenbord bij moet staan of dat het in een museum moet worden ondergebracht. Men kan het beeld ook weer heel proper en netjes maken en zeggen dat het niet kan dat zo'n beeld wordt gevandaliseerd. Dat zijn de verschillende opties. Ik beslis daar niet over, de lokale democratie moet dat doen. U weet dat ik daar heel veel respect voor heb.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, het is veelzeggend dat u in uw lange antwoord allerlei zijweggetjes opzoekt. Plots komt de vrijheid van meningsuiting erbij. U zegt hoe goed het is om te debatteren. Dan gaat het over een partijgenoot van mij op een of ander congres. Allemaal om niet in te gaan op de essentie, namelijk dat hier met overheidsgeld ...

Ik ben blij dat ik opnieuw de steun krijg van de N-VA, bij monde van Nadia Sminate. Net zoals met betrekking tot het Hannah Arendt Instituut, dat ongeveer dezelfde zaak is. Het gaat hier om een eenzijdig feestje op die website van de Vlaamse overheid. Dat is niet zomaar een lukrake selectie, minister Somers, van allerlei gesubsidieerde organisaties zoals Hand in Hand. Neen, allemaal zeggen zij min of meer hetzelfde. Er is op die website geen significant ander geluid te horen. Al die opties die u aanhaalt, wijzen allemaal in dezelfde richting. Ik heb het daarnet gezegd en ik zal het nog eens herhalen: er zou op die website maar één zin moeten staan, en dat is: 'Blijf met uw poten af van andermans eigendom of van overheids-eigendom. Ge vandaliseert niets in de openbare ruimte.' Daarmee is de kous af, minister Somers. En als er in gemeenteraden partijen zijn die moties willen indienen om beelden te verplaatsen, om straatnamen te veranderen, of om bordjes toe te voegen aan beelden, dan is dat een prima voorbeeld van de lokale democratie en dan hebt u daar met uw sturende handleidingen en sturende websites niets te zoeken. Die hebben alleen maar het doel – en dat weten we zeer goed van het Hannah Arendt Instituut – om met belastinggeld in een welbepaalde ideologische richting te sturen, namelijk in die van de zogenaamde dekolonisatie, waarbij inderdaad, zoals mevrouw Sminate zei, onze geschiedenis traag maar zeker wordt uitgewist. Daar zullen wij ons tegen blijven verzetten.

Ik denk er natuurlijk sterk over na, voorzitter, om hierover een voorstel van resolutie op te stellen. Ik ben zeer blij dat ik hier de steun kreeg van de N-VA. Dan kunnen we zien of de N-VA nu wel de daad bij het woord zal voegen en niet, zoals bij het Hannah Arendt Instituut, de handen ervan aftrekt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.